

Купрієвич Вікторія Олександрівна,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
професійної та вищої освіти
Центрального інституту післядипломної освіти
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО САМОРОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Сучасні умови професійної (професійно-технічної) освіти спонукають викладачів закладів професійно (професійно-технічної) освіти до самовдосконалення і саморозвитку професійних та фахових компетентностей. Це приводить до необхідності вдосконалення методології педагогічного процесу, розвитку навичок самостійного мислення, конструктивності у викладанні предметів. Викладач має чітко визначити проблему, аргументувати власні судження точними визначеннями, опанувати не лише достатній рівень знань, а й бути тонким психологом і мати розвинену інтуїцію.

Результати наукових досліджень свідчать, що розвиток професіоналізму відбувається у діалектичній єдності оволодіння професійною майстерністю та формування особистих професійних якостей. Основними критеріями такого розвитку є рівні сформованого методологічного, рефлексивного, проектного і комунікативного компонентів, професійно-педагогічної культури викладача. Прогресивні зміни у процесі професійного саморозвитку визначаються зовнішніми чинниками, що створюють передумови виникнення внутрішніх регуляторів, утворюючи цілісну систему внутрішньої саморегуляції.

Сьогодні важливого значення набуває положення сучасної теорії післядипломної освіти, згідно з яким головним показником професійної культури та компетентності педагога є не стільки його професіоналізм, скільки формування «професійної ментальності» в широкому життєдіяльному контексті.

Професійний розвиток педагога як очікуваний результат функціонування системи післядипломної педагогічної освіти змінює вектор цілепокладання від наповнення знаннями до осмисленого особистісного зростання. Крім того, поступальний розвиток педагога як особистості і як професіонала здійснюється лише в ході практики, коли він займає позицію активного суб'єкта педагогічної діяльності, в якій реалізуються його творчий потенціал та здібності.

Підвищення кваліфікації фахівців – це оновлення та розширення професійних знань, поглиблення фахових умінь та навичок, оволодіння новими технологіями; набуття особою здатності виконувати додаткові завдання та обов'язки в межах професійної діяльності.

Метою підвищення кваліфікації має стати професійний розвиток працівників відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення її якості.

Для забезпечення підвищення кваліфікації її учасникам необхідно виконати декілька форм, завдань, зокрема завдання з удосконалення раніше набутих або набуття нових компетентностей, завдання з набуття особою досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах професії або займаної посади, а також завдання з формування та розвитку цифрової, управлінської, комунікаційної, інклюзивної, мовленнєвої компетентностей.

Удосконалення цієї системи здійснюється на основі впровадження інтерактивних методів навчання, модульної технології, застосування різноманітних форм навчання (інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна, на робочому місці, на виробництві тощо).

Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватись відповідно до законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту».

Результати наукових розвідок свідчать, що створення умов для розвитку професіоналізму педагогів у системі післядипломної освіти забезпечується сукупністю компонентів, за яких професійний розвиток фахівців може бути більш ефективним:

- змістовий компонент: актуальність змісту освіти для розвитку особистості та професійної діяльності фахівця; інтегративний підхід до змісту навчання; відкритість змісту освіти для змін, включення в зміст актуальних проблем;

- методичний компонент: варіативність навчальних програм; свобода вибору освітнього маршруту; різноманітність методичних навчальних засобів; акцент на діалогічному спілкуванні; урахування різних способів сприйняття інформації;

- комунікативний компонент: взаєморозуміння і задоволеність взаємодією всіх учасників; переважно позитивний настрій усіх учасників; участь усіх суб'єктів у конструюванні та оптимізації освітнього процесу.

На сучасному етапі розвитку суспільства реформування системи післядипломної освіти має бути спрямоване на створення середовища розвитку професіоналізму викладача, в якому відбуваються розвиток особистості педагога, реалізація його духовного потенціалу, збагачення професійного й індивідуального досвіду, поглиблення знань, удосконалення вмінь і навичок фахівців, неперервний професійний розвиток викладачів.